

Rapport

Datum: 30 september 2005
Rapportnummer: 2005/306

Klacht

Verzoeker klaagt over de handelwijze van het arrondissementsparket te Amsterdam in verband met de teruggave van zijn op 13 februari 2003 door de politie in beslag genomen sieraden.

Verzoeker klaagt er daarbij met name over dat het arrondissementsparket te Amsterdam:

de hem toebehorende sieraden (zonder zijn medeweten) niet aan hem maar aan een derde heeft gegeven, terwijl in de kennisgeving van inbeslagneming duidelijk staat vermeld dat de sieraden - hoewel niet onder hem persoonlijk aangetroffen, maar in de woning waar hij verbleef - zijn eigendom zijn;

ten onrechte geen (dan wel onvoldoende) inspanningen heeft verricht om de sieraden terug te vorderen.

Beoordeling

Algemeen

1. Verzoekers toenmalige vriendin, mevrouw L., deed op enig moment bij het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland aangifte van mishandeling door verzoeker. Ook meldde zij dat verzoeker aanzienlijke hoeveelheden harddrugs in haar woning bewaarde.
2. In verband met de ter zake jegens verzoeker gerezen verdenking, nam de politie Amsterdam op 13 februari 2003 een aantal voorwerpen in beslag in de woning van L., alwaar verzoeker volgens de minister van Justitie toen niet (meer) verbleef. Onder deze voorwerpen bevond zich een aantal sieraden. In het proces-verbaal en kennisgeving van inbeslagneming staat vermeld dat de sieraden verzoeker in eigendom toebehoorden (en dus een ander dan degene onder wie de voorwerpen in beslag waren genomen). Bij dit proces-verbaal was geen verklaring van afstand gevoegd.
3. De (hulp)officier van justitie besloot op 10 maart 2003 om de inbeslaggenomen sieraden te doen afgeven aan mevrouw L. De officier van justitie bij het arrondissementsparket te Amsterdam bekrachtigde deze beslissing op 24 maart 2003. Op 1 augustus 2003 vond de daadwerkelijke afgifte plaats. De sieraden werden afgegeven aan mevrouw K., die - blijkens een verklaring van mevrouw L. - van L. de opdracht had gekregen om ze op te halen op het politiebureau. Mevrouw L. had haar gezegd dat zij 'maar moest zien wat ze er mee wilde doen', aldus haar verklaring. Naar haar zeggen was het L. niet bekend waar de sieraden vervolgens zijn gebleven.
4. Het gerechtshof te Amsterdam veroordeelde verzoeker bij arrest van 23 april 2004 tot een vrijheidsstraf. Een door verzoekers raadsman ingesteld cassatieberoep faalde, als

gevolg waarvan het gewezen arrest onherroepelijk werd.

I. Ten aanzien van de teruggave van de sieraden aan een derde

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er in de eerste plaats over dat het arrondissementsparket te Amsterdam de hem toebehorende sieraden (zonder zijn medeweten) niet aan hem maar aan een derde heeft gegeven, terwijl in de kennisgeving van inbeslagneming duidelijk staat vermeld dat de sieraden - hoewel niet onder hem persoonlijk aangetroffen, maar in de woning waar hij verbleef - zijn eigendom zijn.

Namens verzoeker werd naar voren gebracht dat hetgeen in artikel 116 van het Wetboek van Strafvordering is bepaald ten aanzien van de teruggave van inbeslaggenomen voorwerpen (Sv; zie hierna, onder 3. en Achtergrond, onder 1.) weliswaar geen civielrechtelijk karakter heeft, maar dat dit niet betekent dat geen rekening kan worden gehouden met civielrechtelijke verhoudingen. Verzoekers gemachtigde gaf aan dat op de hoofdregel van artikel 116, eerste lid Sv, dat het Openbaar Ministerie een inbeslaggenomen voorwerp teruggeeft aan degene onder wie het is in beslag genomen, uitzonderingen mogelijk zijn. Verzoeker is van mening dat hij kon worden gezien als 'redelijkerwijs rechthebbende', reden waarom de sieraden hem hadden behoren te worden teruggegeven. Verzoekers gemachtigde wees er nog op dat inbeslaggenomen geluid- en beeldapparatuur wél aan verzoeker zelf was geretourneerd.

2. De minister van Justitie liet weten het College van procureurs-generaal in verband met deze klacht om inlichtingen te hebben gevraagd. De minister gaf aan de klacht niet gegrond te achten. Hij liet weten dat de voorwerpen onder mevrouw L. in beslag waren genomen, nu de voorwerpen werden aangetroffen in haar woning. De minister gaf aan dat de teruggave aldus was geschied conform de hoofdregel van artikel 116, eerste lid Sv. De minister wees erop dat de teruggave conform deze hoofdregel ieders rechten op een voorwerp onverlet laat.

Beoordeling

3. Het redelijkheidsvereiste houdt in dat bestuursorganen de in het geding zijnde belangen tegen elkaar afwegen en dat de uitkomst hiervan niet onredelijk is.

Het eerste lid van artikel 116 van het Wetboek van Strafvordering (zie Achtergrond, onder 1.) bevat zoals vermeld de hoofdregel dat het Openbaar Ministerie een inbeslaggenomen voorwerp doet teruggeven aan degene bij wie het is inbeslaggenomen, zodra het belang van de strafvordering zich niet meer tegen die teruggave verzet. Hiervoor is niet beslissend aan wie het voorwerp toebehoort, maar de vraag bij wie het is aangetroffen.

Het derde lid van dit artikel bevat hierop een uitzondering: het Openbaar Ministerie kan besluiten om het voorwerp terug te geven aan degene die redelijkerwijs als rechthebbende kan worden aangemerkt, ook indien degene onder wie het voorwerp in beslag is genomen niet schriftelijk heeft verklaard hiervan afstand te doen. Het Openbaar Ministerie dient hiertoe eerst degene onder wie het voorwerp in beslag is genomen schriftelijk in kennis te stellen van dit voornemen. Wanneer de beslagene zich hierover niet binnen veertien dagen schriftelijk beklagt, kan de teruggave aan de rechthebbende plaatsvinden. Het Openbaar Ministerie beslist op eigen initiatief tot het gebruikmaken van deze bevoegdheid. Het dient daartoe een afweging van belangen te maken waarop het redelijkheidsvereiste van toepassing is.

4. In dit geval heeft het Openbaar Ministerie niet voor deze weg geopteerd. In plaats daarvan is gekozen voor een oplossing op basis van de hoofdregel, door te besluiten de sieraden zonder meer aan L. te doen afgeven. Hoewel het in dit verband niet de taak is van het Openbaar Ministerie om de rechten van een civielrechtelijk rechthebbende te beschermen, is de Nationale ombudsman van oordeel dat het parket rekening had behoren te houden met verzoekers eigendomsrecht en gebruik had dienen te maken van de bevoegdheid van artikel 116, derde lid. Nu op schrift stond dat verzoeker de eigenaar was en dit het parket bijgevolg genoegzaam bekend was (of kon zijn), was al op voorhand duidelijk dat verzoeker kon worden aangemerkt als degene die redelijkerwijs rechthebbende was. Het parket had derhalve rekening dienen te houden met de belangen van verzoeker en dienen te beslissen de voorwerpen via de weg van 116, derde lid aan hem terug te geven. Deze keus was bovendien beter in lijn geweest met de wens van de wetgever - zoals naar voren gekomen bij de invoering van de Wet bewaring en teruggave op 1 januari 1996 - om de positie van rechthebbenden op inbeslaggenomen voorwerpen te versterken. Geconcludeerd moet dan ook worden dat het arrondissementsparket te Amsterdam jegens verzoeker in strijd heeft gehandeld met het redelijkheidsvereiste.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk.

II. Ten aanzien van de betrachte inspanningen om de sieraden terug te vorderen

Bevindingen

1. Verzoeker klaagt er in de tweede plaats over dat het arrondissementsparket te Amsterdam ten onrechte geen (dan wel onvoldoende) inspanningen heeft verricht om de sieraden terug te vorderen.

2. In het onderzoek is het volgende gebleken. Verzoekers (toenmalige) advocaat liet de officier van justitie bij brief van 28 juni 2004 weten dat het voor verzoeker van het grootste belang was dat er inspanningen werden verricht om de sieraden van zijn ex-vriendin, L., terug te krijgen. Verzoekers advocaat gaf aan dat deze L. woonachtig was op een geheim adres in Tilburg, en dat dit adres bekend was bij de Raad voor de Kinderbescherming te

Tilburg. Zij verschaftte de officier van justitie de volledige naam, de geboortedatum en -plaats van mevrouw L. Verzoekers advocaat stelde zich op het standpunt dat het Openbaar Ministerie zich deze inspanningen diende te getroosten, omdat het ten onrechte had besloten de sieraden aan L. te doen teruggeven. Zij deed de officier van justitie dan ook het verzoek mevrouw L. aan te schrijven met het verzoek de sieraden aan de politie te overhandigen.

3. De officier van justitie te Amsterdam heeft naar zijn zeggen op enig moment in augustus of september 2004 bij de politie geïnformeerd naar de woon- of verblijfplaats van mevrouw L., teneinde haar te benaderen. Hij slaagde er echter niet in op die wijze contact te leggen, zo liet hij weten, nu de politie deze gegevens niet kon achterhalen. De officier van justitie vroeg de advocaat van mevrouw L. vervolgens bij brief van 27 september 2004 om bij L. na te gaan of zij bereid was om de sieraden in bewaring te geven, totdat er zou zijn beslist wie er recht had op de sieraden.

4. De minister van Justitie liet weten ook in verband met deze klacht het College van procureurs-generaal om inlichtingen te hebben gevraagd. De minister gaf aan de klacht niet gegrond te achten. Hij stelde zich op het standpunt dat de officier van justitie zich met de bovengenoemde brief voldoende had ingespannen om verzoeker tegemoet te komen. Hij merkte op dat de officier van justitie er niet toe was verplicht om dit verzoek te doen.

Beoordeling

5. Het vereiste van correcte bejegening houdt onder meer in dat bestuursorganen zich in hun bejegening van burgers hulpvaardig opstellen. Dit vereiste brengt mee dat, wanneer een bestuursorgaan bij het nemen van een beslissing ten onrechte nalaat rekening te houden met de belangen van de burger met betrekking tot die beslissing, het bestuursorgaan zich nadien voldoende inspanningen getroost om die burger alsnog tegemoet te komen.

6. Zoals onder 1.4. is geoordeeld, heeft het parket niet behoorlijk gehandeld door de sieraden zonder meer af te geven aan mevrouw L. Zoals de minister ook heeft aangegeven, tastte deze beslissing verzoekers eigendomsrechten op de sieraden niet aan. De eigenaar van een zaak is bevoegd om haar van een ieder die de zaak zonder recht houdt, op te eisen (zie Achtergrond, onder 2.). Verzoeker kon dan ook civielrechtelijke stappen ondernemen tegen mevrouw L. en/of mevrouw K.

Het is niet de taak van het Openbaar Ministerie om in dergelijke gevallen definitief in te grijpen in civielrechtelijke rechtsverhoudingen. Dit laat echter onverlet dat in dit geval van het parket - nu het onvoldoende rekening had gehouden met verzoekers belangen - verwacht mocht worden dat het zich uit eigen beweging voldoende inspanningen had getroost om de sieraden terug te krijgen. Voldoende is komen vast te staan dat de inspanningen van het parket in dit verband bij die ene brief van 27 september 2004 zijn

gebleven, terwijl niet is gebleken dat enige actie is ondernomen om mevrouw L. via de informatie van de Raad voor de Kinderbescherming te benaderen. Onder deze omstandigheden had van het parket meer dienstbetoon mogen worden verwacht. Geconcludeerd moet dan ook worden dat het parket jegens verzoeker heeft gehandeld in strijd met het vereiste van correcte bejegening.

De onderzochte gedraging is ook in zoverre niet behoorlijk.

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van het arrondissementsparket te Amsterdam

is gegrond ten aanzien van:

de teruggave van de inbeslaggenomen voorwerpen, wegens schending van het redelijkheidsvereiste;

de betrachte inspanningen om de sieraden terug te vorderen, wegens schending van het vereiste van correcte bejegening.

Onderzoek

Op 10 november 2004 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van de heer D., toentertijd verblijvende te Nieuwegein, met een klacht over een gedraging van het arrondissementsparket te Amsterdam. Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister van Justitie, werd een onderzoek ingesteld. Verzoeker liet zich tijdens het onderzoek op twee onderscheiden momenten bijstaan door twee verschillende rechtshulpverleners.

In het kader van het onderzoek werd de minister van Justitie verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben. Tijdens het onderzoek kregen de minister van Justitie en verzoeker de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren. Tevens werd de minister een aantal specifieke vragen gesteld.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen. De minister van Justitie berichtte dat het verslag hem geen aanleiding gaf tot het maken van opmerkingen. De reactie van verzoeker gaf geen aanleiding het verslag te wijzigen.

Informatieoverzicht

De bevindingen van het onderzoek zijn gebaseerd op de volgende informatie:

Proces-verbaal en kennisgeving van inbeslagneming, op ambtsbelofte opgemaakt op 14 februari 2003 door een ambtenaar van het regionale politiekorps Amsterdam-Amstelland;

Beslissing van de (hulp)officier van justitie te Amsterdam van 10 maart 2003 onder meer tot afgifte van de inbeslaggenomen sieraden aan mevrouw L.;

Beslissing van de officier van justitie te Amsterdam van 24 maart 2003 tot afgifte van de inbeslaggenomen voorwerpen aan mevrouw L.;

Brief van verzoekers (toenmalige) advocaat aan de officier van justitie te Amsterdam van 28 juni 2004;

Brief van de officier van justitie te Amsterdam aan verzoekers (toenmalige) advocaat van 27 september 2004;

Ondertekende verklaring van mevrouw L. van 11 oktober 2004;

Verzoekers verzoekschrift aan de Nationale ombudsman van 8 november 2004, ontvangen op 10 november 2004;

Ambtsbericht van de officier van justitie te Amsterdam, opgemaakt op 8 december 2004 met betrekking tot verzoekers klacht;

Beslissing op verzoekers klacht van de hoofdofficier van justitie te Amsterdam van 29 december 2004;

Aanvullende brief van verzoeker aan de Nationale ombudsman van 13 januari 2005;

Arrest van de Hoge Raad der Nederlanden op het beroep in cassatie tegen het arrest van het gerechtshof te Amsterdam van 23 april 2004, in de strafzaak tegen verzoeker;

Openingsbrief van de Nationale ombudsman van 16 februari 2005;

Reactie van de minister van Justitie van 16 maart 2005;

Wederhoorbrief van de Nationale ombudsman aan verzoeker van 23 maart 2005;

Reactie van verzoeker van 10 april 2005;

Nadere reactie van verzoekers (toenmalige) rechtshulpverlener van 12 april 2005;

Wederhoorbrief van de Nationale ombudsman aan de minister van Justitie van 28 april 2005;

Nadere informatie van het Ministerie van Justitie van 21 juni 2005.

Bevindingen

Zie onder Beoordeling.

Achtergrond

1. Wetboek van Strafvordering

Artikel 116

"1. Zodra het belang van de strafvordering zich niet meer verzet tegen de teruggave van een inbeslaggenomen voorwerp, doet het Openbaar Ministerie dit teruggeven aan degene bij wie het is inbeslaggenomen.

2. Indien deze ten overstaan van de rechter-commissaris, de officier van justitie of een andere opsporingsambtenaar schriftelijk verklaart afstand te doen van het voorwerp, kan het Openbaar Ministerie:

a. het voorwerp doen teruggeven aan degene die redelijkerwijs als rechthebbende kan worden aangemerkt;

b. gelasten dat het voorwerp ten behoeve van de rechthebbende in bewaring zal blijven, indien teruggave aan degene die redelijkerwijs als rechthebbende kan worden aangemerkt, nog niet mogelijk is;

c. in geval degene bij wie het voorwerp is in beslag genomen verklaart dat het hem toebehoort, gelasten dat daarmee wordt gehandeld als ware het verbeurd verklaard of onttrokken aan het verkeer.

3. Wordt een verklaring als bedoeld in het tweede lid niet afgelegd, dan kan het Openbaar Ministerie de beslissing onder a of b alsnog nemen, indien degene bij wie het voorwerp in beslag is genomen, zich niet binnen veertien dagen nadat het Openbaar Ministerie hem schriftelijk kennis heeft gegeven van het voornemen tot zodanige beslissing, daarover heeft beklagd of het door hem ingestelde beklag ongegrond is verklaard."

2. Burgerlijk Wetboek

Artikel 5:2

"De eigenaar van een zaak is bevoegd haar van een ieder die haar zonder recht houdt, op te eisen."